

ВІДГУК

офіційного рецензента, доктора філології зі спеціальності 025 – Музичне мистецтво, доцента кафедри музичного мистецтва
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
Руденка Олександра Федоровича
на дисертаційне дослідження
«Музично-інтерпретаційна парадигма у китайській фортепіанній культурі XX - початку XXI ст.» Сюнь Ї,
поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

Сучасний світовий музичний простір характеризується інтенсивними процесами глобалізації та міжкультурної дифузії, де особливе місце посідає феномен взаємодії східних та західних мистецьких традицій. У цьому контексті стрімкий розвиток китайської фортепіанної школи на авансцену світового виконавства є не просто статистичним фактом, а глибоким культурологічним зрушенням, який потребує ґрунтовного наукового осмислення. Дисертаційне дослідження Сюнь Ї **присвячене** аналізу складних та багатовимірних процесів становлення, розвитку та кристалізації унікальної музично-інтерпретаційної парадигми в Китаї. Автор розглядає фортепіанне мистецтво КНР не як епігонське відтворення європейських зразків, а як самобутню систему, що синтезує західну технологію з глибинними пластами національної ментальності, філософії та естетики.

Актуальність теми дослідження зумовлена низкою факторів, які лежать у площині як історії музики, так і теорії виконавства. По-перше, ми є свідками колосальних досягнень піаністів Китаю. Величезна кількість учнів, розгалужена мережа навчальних закладів, призові місця китайських піаністів на престижних міжнародних конкурсах — усе це потребує не лише констатації, а й пояснення внутрішніх механізмів цього успіху. По-друге, актуальність роботи полягає у необхідності подолання розриву між практичними досягненнями китайських виконавців та рівнем їх теоретичного осмислення в європейському, і зокрема українському, музикознавстві. Досі існує дефіцит досліджень, які б системно розкривали специфіку китайської інтерпретації не як набір технічних прийомів, а як наслідок особливого світосприйняття.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження рецензованої праці полягає у впровадженні системного підходу до вивчення китайської фортепіанної

культури як цілісного феномену, що розвивається в динаміці історичних змін. Автором вперше у вітчизняному музикознавстві здійснено комплексний аналіз еволюції китайського піанізму крізь призму формування специфічного «виконавського парадигмального маркера», що дозволило виокремити етапи становлення національної школи не лише за хронологічним, а й за якісним критерієм. Крім того, виявлено специфіку інтерпретаційної парадигми, яка базується на імітації звучання національних інструментів (ерху, піпа, шен, чжень) засобами фортепіано, що призвело до виникнення унікальної тембрової та артикуляційної палітри у творах китайських композиторів.

Результати дослідження пройшли достатню апробацію через виконання в межах наукової теми кафедри та затвердження вченою радою університету. За темою дисертації опубліковано три статті у наукових фахових виданнях, затверджених МОН України, 1 – у міжнародному науковому виданні, 3 праці – апробаційного характеру.

Практичне значення результатів дослідження. Матеріали дисертації мають широке поле для практичного застосування. Вони можуть бути використані у освітньому процесі у контексті теорії та історії виконавського мистецтва, історія виконавських стилів, культурології, філософії мистецтва тощо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі музикознавства та культурології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Тема роботи відповідає науковому напрямку кафедри «Тенденції розвитку української культури і мистецтва минулого та сьогодення у контексті світової інтеграції» (державний реєстраційний номер 0121U107489). Тему затверджено вченою радою університету, що підтверджує її відповідність пріоритетним напрямкам розвитку вітчизняної гуманітарної науки.

Структура роботи є логічною, виваженою та повністю підпорядкованою розкриттю заявленої теми. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У Вступі дисертант чітко окреслює методологічні засади дослідження, обґрунтовує вибір теми та формулює мету і завдання. Варто відзначити коректність визначення об'єкта і предмета дослідження, а також вдалий вибір методів, що дозволило забезпечити достовірність отриманих результатів.

Перший розділ «Еволюція та трансформація китайської фортепіанної культури: історико-культурний дискурс» присвячено ретроспективному аналізу передумов виникнення фортепіанного мистецтва в Китаї. Автор демонструє

глибоке знання історичного контексту, починаючи від перших контактів з європейською музикою через місіонерську діяльність у ХІХ столітті до створення професійної системи освіти у ХХ столітті. Особливу цінність становить аналіз трансформації концертного життя. Сюнь Ї детально розглядає етапи інституціоналізації музичної культури, зокрема заснування консерваторій у Шанхаї та Пекіні, та вплив політичних катаклізмів на долю музикантів.

Другий розділ «Теоретичні та практичні аспекти формування китайської піаністичної школи» є, на нашу думку, найбільш новаторським з точки зору музикознавчої аналітики. Тут автор зосереджується на педагогічних та методичних засадах. Надзвичайно цікавим є підрозділ, присвячений корифеям фортепіанної педагогіки (Чжоу Гуанжень, Чжу Гун'ї, Лі Цуйчжень та ін.). Автор не просто перераховує імена, а аналізує їхні методичні принципи, показуючи спадкоємність поколінь. Важливим є спостереження про співіснування в китайській педагогіці застарілих методик та сучасних принципів вагової гри. Безумовною заслугою дисертанта є детальне розкриття впливу національних традицій на виконавську манеру. Сюнь Ї наводить переконливі приклади з фортепіанної літератури, демонструючи, як композитори та виконавці імітують на роялі специфічні прийоми гри на китайських народних інструментах.

Третій розділ «Виконавська парадигма у фортепіанній культурі Китаю ХХ – початку ХХІ ст.» присвячено безпосередньо аналізу виконавської практики та інтерпретації. Дисертант вдало застосовує категоріальний апарат теорії виконавства, розглядаючи поняття «інтерпретація» в контексті китайської естетики. Важливим є аналіз проблеми сприйняття та виконання європейської класики китайськими піаністами. Сюнь Ї слушно зауважує про об'єктивні труднощі, пов'язані з різницею менталітетів та мовних систем.

Висновки дисертації є логічним підсумком проведеного дослідження. Вони мають концептуальний характер і узагальнюють результати аналізу історичних, педагогічних та виконавських аспектів теми. Список використаних джерел (185 позицій) свідчить про ґрунтовне опрацювання наукової літератури, зокрема значної кількості іноземних джерел, що підвищує достовірність викладених положень.

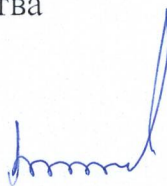
Висновок щодо відповідності роботи встановленим вимогам. Зважаючи на вищезазначене, дисертаційне дослідження Сюнь Ї «Музично-інтерпретаційна парадигма у китайській фортепіанній культурі ХХ – початку ХХІ ст.» є вагомим внеском у сучасне музикознавство. Дисертація відзначається новизною та послідовністю викладу матеріалу. Апробація результатів підтверджує, що всі винесені на захист положення та висновки одержані дисертанткою самостійно.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Сюнь І «Музично-інтерпретаційна парадигма у китайській фортепіанній культурі XX – початку XXI ст.» є завершеною, самостійною науковою працею, яка вирішує важливе наукове завдання щодо виявлення специфіки формування та розвитку китайської національної фортепіанної школи. Отримані результати мають вагомe значення для історії та теорії виконавського мистецтва, музичної педагогіки та культурології.

На цих підставах дисертаційне дослідження повною мірою відповідає вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Автор дослідження, Сюнь І, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво.

Офіційний рецензент:
доктор філософії
зі спеціальності 025 – Музичне мистецтво,
доцент кафедри музичного мистецтва
Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Олександр РУДЕНКО

